

LEDARE

Ledare: Nordisk försvarsunion

PUBLICERAD 2008-12-17

Kolumnen: Hans Bergström om ett säkerhetspolitiskt vakuum..

UTVALD LÄSNING I DIN MEJLBOX

DN:s chefredaktör Peter Wolodarski väljer ut veckans mest läsvärda artiklar.

[Skaffa nyhetsbrev](#)

Vilka länder ingår i Norden? Nej, det handlar inte om DN:s Nutidsorientering. Frågan föranleds närmast av en artikel av försvarsministern på DN Debatt den 20 november. Sten Tolgfors skrev bland annat:

"Det är mycket svårt att se en situation där Sverige skulle lämna ett annat nordiskt land eller EU-land att ensamt möta en säkerhetspolitisk försämring. Tvärtom byggs Sveriges säkerhet gemensamt med våra grannar. Det går inte att se ett läge där en militär konflikt i närområdet endast skulle påverka ett av våra länder, utan att ha grundläggande konsekvenser för de övriga, eller som ett land skulle behöva möta ensamt."

Tolgfors tog inte detta från tomma luften. Samtliga riksdagspartier ställde sig i Försvarsberedningen för ett år sedan bakom följande deklaration: "Sverige kommer inte att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat medlemsland eller nordiskt land. Vi förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas."

Estland, Lettland och Litauen är alla EU-medlemmar. De är grannar. Och de tillhör Norden, i vart fall kulturellt. Vad försvarsministern och Försvarsberedningen säger måste rimligen tolkas som ett säkerhetspolitiskt åtagande. Vid ett angrepp på ett land som är medlem i EU kommer Sverige att stå det landet bi, i synnerhet om det rör sig om ett nordiskt grannland.

Det som gör frågan brännande är förstas den ryska invasionen i Georgien. I senaste numret av tidskriften DSM (nr 3-4/08) visar redaktören Jan Gillberg hur Putins beskrivning av Sovjetunionens upplösning som "1900-talets största geopolitiska katastrof" har följts av "Karaganovdoktrinen" (efter säkerhetsanalytikern Sergej Karaganov). Enligt denna doktrin ska det som gick förlorat genom Sovjetunionens sammanbrott återvinnas genom att man i ett första steg förvandlar det förlorade till "ryska intressesfärer". Sedan ska det ryska inflytandet successivt ökas, med stöd av de ryska minoriteterna. Bindningar till rysk energiförsörjning är också ett viktigt medel.

Vad som gör utsikterna oroande för våra baltiska grannar är osäkerheten rörande både EU och Nato. EU:s dominanter, Tyskland och Frankrike, vill inte för sitt liv komma i konflikt med det nya Ryssland. De går knappast att lita på vad gäller försvar av de baltiska länderna. Motsvarande osäkerhet kryper in i fråga om Natos åtagande. USA är redan upptaget av två samtidiga krig. Militären är överutnyttjad. President Obama kommer in med en ambition att undvika nya konflikter. Om något utöver ekonomin, har han fokus på Pakistan och Afghanistan.

Situationen lämnar ett farligt vakuum. Det vore inte konstigt om den ryska ledningen, med sin bakgrund i KGB och ett tänkande av intressesfärer, lockades tro att kraftfull handling - som skapar fakta på marken - knappast skulle utlösa krig med EG eller Nato.

Gillberg föreslår mot denna bakgrund att det nu bildas en nordisk försvarsunion. Inom kort kommer Thorvald Stoltenberg, den norske f d försvars- och utrikesministern, med en rapport i ämnet. En nordisk försvarsunion borde inkludera även våra baltiska grannar. Den skulle stabilisera läget i norra Europa. Den ryska ledningen skulle få absolut klart för sig att den inte kan genomföra en överraskningsaktion mot något baltiskt land och komma undan med bara tomma uttalanden från Bryssel som svar.

Överste Bo Pellnäs har påpekat att tyska och franska trupper borde finnas permanent stationerade i Baltikum, för att göra klart för den ryska statsledningen "tänk inte ens tanken på invasion". Om intresse saknas i Berlin och Paris skulle även finska, svenska, danska och norska trupper drastiskt höja tröskeln för Ryssland och därmed verka starkt fredsfrämjande.

Sverige har nu en viktig aktörsroll. Vid årsskiftet träder Sverige in i EU:s ledningstrojka, för ett och ett halvt år framåt. Med närheten till våra baltiska vänner finns en förväntan att Sverige ska vara mest drivande inom EU till skydd från växande hot från Ryssland.

I den nyutkomna skriften "Det nya kalla kriget - Vart går Ryssland?" (Timbro Debatt) gör Mats Johansson en värdefull genomgång av vad som händer i Ryssland, vad gäller tänkande, militär upprustning och strategier för framtiden. "Slutmålet är unionens återupprättande", konstaterar Johansson (ledamot av riksdagens utrikesutskott och fd politisk chefredaktör i Svenska Dagbladet).

Det knepiga är att i väst förstå hur dagens ryska ledning faktiskt tänker, vilket perspektiv den har, i stället för att utgå ifrån att även den upptas av EU:s typ av förhandlingar, fredsbyggande, känslighet för opinioner och fokus på framsteg för medborgarna i ekonomi och välfärd. Väst behöver åter organisera en "policy of containment", en så klok och realistisk politik som möjligt för att motverka rysk expansion. Den kräver bland annat att Sverige, i likhet med Finland, skaffar sig ett försvar. Den fordrar därtill att Sverige tar ledningen i ett handfast stöd för de baltiska länderna från dess grannar och helst från hela EU.

TEXT

